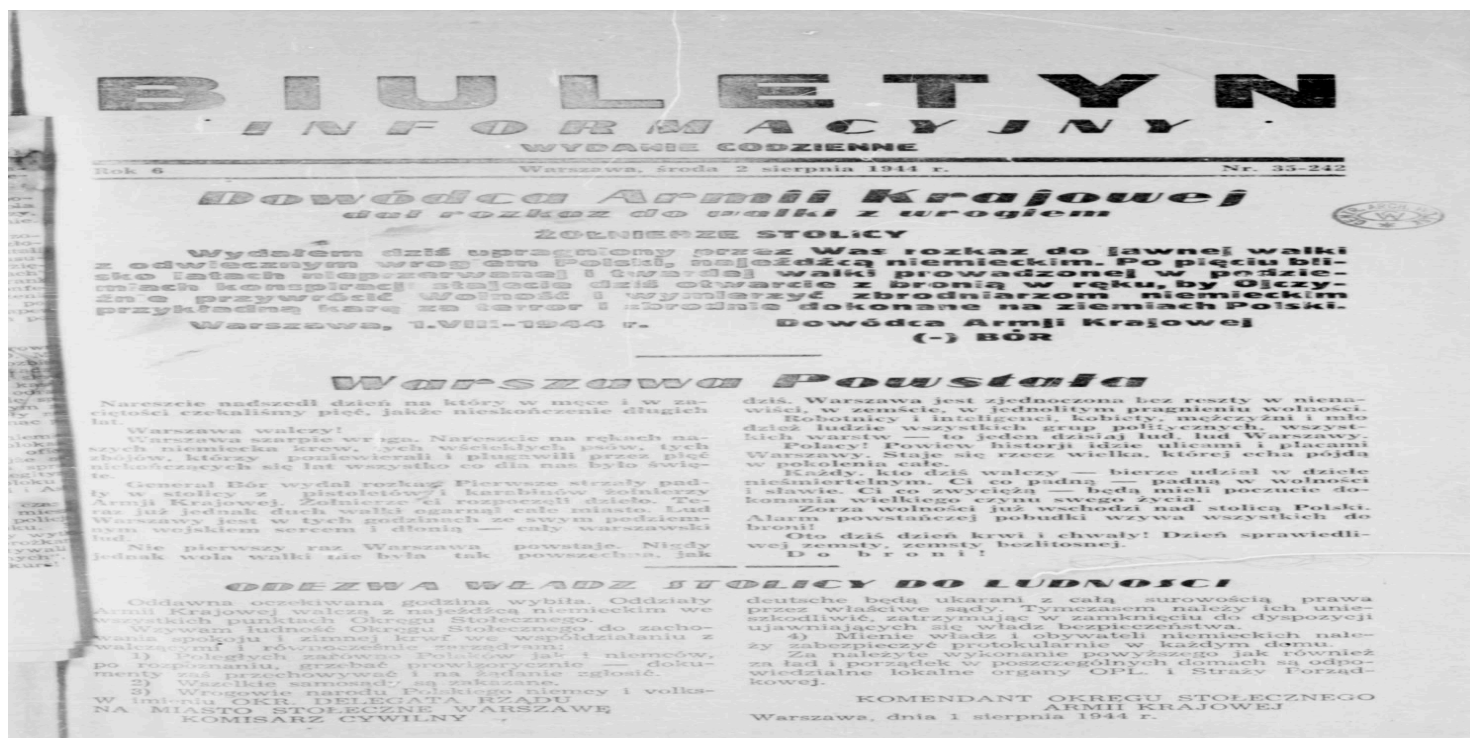

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/prasa/128955,Biuletyn-Informacyjny-Pisalismy-zawsze-prawde.html>

Fotokopia „Biuletynu Informacyjnego”, nr 35 (242) z 2 sierpnia 1944 r.; pierwszy numer wydany w okresie powstania z odezwą dowódcy Armii Krajowej gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora” (z zasobu IPN)

ARTYKUŁ

Biuletyn Informacyjny. „Pisaliśmy zawsze prawdę”

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: EWA WÓJCICKA 19.01.2026

Pierwszy numer periodyku konspiracyjnego „Biuletyn Informacyjny” ukazał się 5 listopada 1939 roku w zaledwie 90 egzemplarzach. W sumie w czasie okupacji wydano 317 numerów. Biuletyn był najdłużej publikowanym pismem

konspiracyjnym nie tylko na terenie Generalnego Gubernatorstwa, ale również w okupowanej Europie.

19 stycznia 1945 roku ukazał się ostatni numer „Biuletynu Informacyjnego”. Redakcja pisma zwróciła się do czytelników następującymi słowami:

„(...) Staraliśmy się przez ten okres przeszło pięciu lat dać (...) rzetelną informację, istotną pomoc i uczciwe naświetlenie zdarzeń. Nie uprawialiśmy propagandy. Pisaliśmy zawsze prawdę. Staraliśmy się zachować konieczny umiar w ocenie, lecz zarazem jasną i twardą postawę, jeśli chodzi o czyn zbrojny i niepodległość Narodu”.

Źródło informacji

Pomysł założenia gazety wyszedł od Aleksandra Kamińskiego, autora „Kamieni na szaniec”, który był również redaktorem naczelnym pisma. Pomysłodawcą tytułu był Henryk Józewski „Olgiard”, komendant Okręgu Warszawa-Miasto Służby Zwycięstwa Polski (od stycznia do maja 1940 r. komendant Okręgu Warszawa-Województwo Związku Walki Zbrojnej).

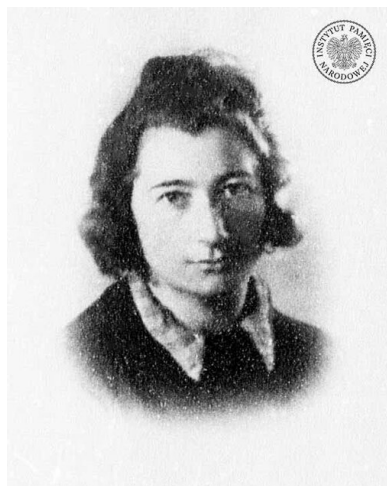
2 sierpnia 1944 roku ukazało się pierwsze wydanie powstańcze biuletynu z odezwą gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora”, komendanta głównego Armii Krajowej.

W redakcji była również Maria Straszewska „Anna”, „Emma”, Stanisław Berezowski „Orcio”, kierujący działem zagranicznym, Wiktoria Julia Goryńska „Leti” i Tadeusz Kwaśniewski „Kalikst”, który dostarczał wiadomości z okupowanego kraju (został aresztowany 3 marca 1943 r. i osadzony na Pawiaku, 29 maja 1943 r. rozstrzelany

w ruinach getta).

Od 1941 r. „Biuletyn Informacyjny” stał się głównym organem prasowym VI Oddziału Biura Informacji i Propagandy Związku Walki Zbrojnej (od lutego 1942 roku Komendy Głównej Armii Krajowej). Do końca lipca 1944 r. „Biuletyn Informacyjny” wydawano jako tygodnik, a od momentu wybuchu Powstania Warszawskiego ukazywał się codziennie.

Pierwsze numery biuletynu przedstawiały się bardzo skromnie, a teksty artykułów drukowano na jednej stronie. Wraz z kolejnymi numerami wzrastał nakład pisma. Szacuje się, że z końcem 1941 roku liczba egzemplarzy wynosiła 19 tys., w 1942 roku – 24 tys., 1943 r. – 25 tysięcy, natomiast w połowie 1943 r. oraz w 1944 r. nakład wynosił 43 tys.

**Maria Straszewska „Anna”,
„Emma”, sekretarz redakcji
„Biuletynu Informacyjnego” (fot.
z zasobu IPN)**

**Stanisław Berezowski „Orcio”,
członek redakcji „Biuletynu
Informacyjnego”, kierujący
działem zagranicznym. Zdjęcie z
akt paszportowych (fot. z zasobu
IPN)**

Oddaj pismo w pewne ręce

Przygotowanie, powielanie oraz kolportowanie pisma w warunkach okupacyjnych było nie lada wyczynem. Miejsce druku zmieniało się kilkakrotnie. Początkowo odbywał się on w Instytucie Głuchoniemych i Ociemniałych na placu Trzech Krzyży w Warszawie, a następnie w Tajnych Wojskowych Zakładach Wydawniczych na terenie Warszawy, m.in. przy ul. Dobrej 34.

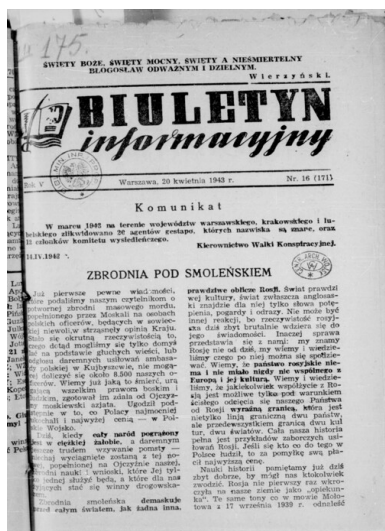
Redakcja mieściła się najpierw w mieszkaniu Zofii Kossak-Szczuckiej na Czerniakowie, następnie przy ulicy Myśliwieckiej, a w późniejszym okresie u Urszuli Głowackiej „Urki” przy ul. Wilczej 54 lub u Fularskich na Czerniakowie. W rozprowadzaniu biuletynu bezcenna była praca kolporterów kierowanych przez Wandę Kraszewską-Ancerewiczową „Lenę”.

Po upadku powstania miejscem wydawania pisma był Kraków. Niestety ukazało się

zaledwie sześć numerów.

W biuletynie publikowano informacje dotyczące okupowanego kraju, sytuacji w Europie, działań wojennych. W okresie Powstania Warszawskiego dziennik na bieżąco dostarczał wiadomości na temat prowadzonych walk.

Na pierwszej stronie pisma, w nagłówku, umieszczano apele, np. w biuletynie z 7 maja 1942 r.: „Szanuj wysiłek drukarzy i kolporterów! Oddaj pismo w pewne ręce. Nie niszczyć” czy z 18 listopada 1943 r.: „Rzesza w ruinie, Polska nie zginie” (w nawiązaniu do nalotów aliantów na Niemcy) lub cytaty z twórczości takich poetów jak Juliusz Słowacki („Testament mój” w biuletynie z 8 lipca 1943 r.).

Fotokopia „Biuletynu

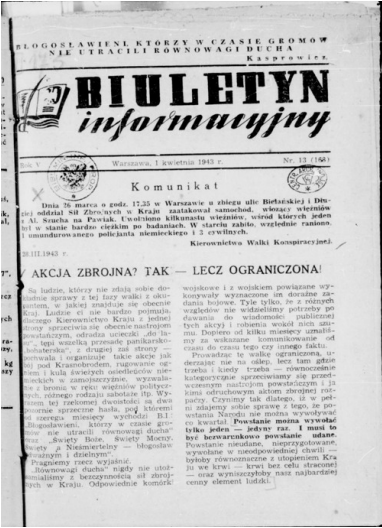
Informacyjnego”, nr 16 (171) z 20

kwietnia 1943 r.; artykuł

dotyczący zamordowania polskich

oficerów pod Smoleńskiem (z

zasobu IPN)

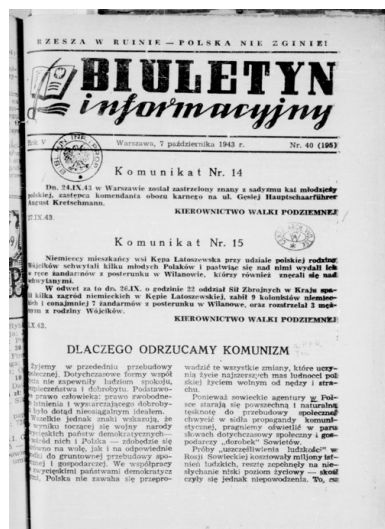
Fotokopia „Biuletynu Informacyjnego”, nr 13 (168) z 1 kwietnia 1943 r.; komunikat dotyczący odbicia więźniów przewożonych z al. Szucha na Pawiak 26 marca 1943 r. (z zasobu IPN)

Fotokopia „Biuletynu Informacyjnego”, nr 17 (172) z 29 kwietnia 1943 r.; artykuł dotyczący eksterminacji ludności

żydowskiej; w nagłówku apel:

**„Szanuj wysiłek drukarzy i
kolporterów. Oddaj pismo w
pewne ręce. Nie niszczyć!” (z
zasobu IPN)**

**. Fotokopia „Biuletynu
Informacyjnego”, nr 40 (195) z 7
października 1943 r.; komunikat
numer 14 dotyczący zastrzelenia
Augusta Kretschmanna; w
nagłówku: „Rzesza w ruinie -
Polska nie zginie” (z zasobu IPN)**

Na czołowych linach walki

2 sierpnia 1944 roku ukazało się pierwsze wydanie powstańcze biuletynu z odezwą gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora”, komendanta głównego Armii Krajowej. Wówczas zespół redakcyjny tworzyli: Bolesław Srocki „Bolesław”, Modest Dobrzyński „Paweł” (redaktor techniczny Tajnych Wojskowych Zakładów Wydawniczych), Antoni Szymanowski „Brun”, Eugeniusz Szrojt „Benedykt”.

Od 11 sierpnia 1944 r. publikowano rubrykę „Poszukiwania zaginionych”. W numerach z okresu powstania ukazywały się pod pseudonimem „Kazimierzczak” artykuły Aleksandra Kamińskiego, m.in. „Z komendantem Monterem na czołowych linach walki” (opublikowany 20 sierpnia 1944 roku).

W czasie powstania drukarnia znajdowała się najpierw przy ul. Szpitalnej 12, Placówka Nr 1 (P. 1). Kierował nią Michał Wojewódzki „Andrzej”. Następnie druk biuletynu przeniesiono do Domu Technika przy ulicy Czackiego. 4 września 1944 roku drukarnię zbombardowano, a kolejnymi miejscami, gdzie drukowano pismo były: kamienica przy ul. Pierackiego 17 oraz Gimnazjum im. Zamoyskiego przy Smolnej 30. W późniejszym okresie drukarnia mieściła się przy ul. Widok 22, by następnie przenieść się na Koszykową 33. W tym czasie redakcja biuletynu znajdowała się w kamienicy firmy Ericsson w Alejach Ujazdowskich 47.

Fotokopia „Biuletynu Informacyjnego”, nr 35 (242) z 2 sierpnia 1944 r.; pierwszy numer wydany w okresie powstania z odezwą dowódcy Armii Krajowej gen. Tadeusza Komorowskiego „Bora” (z zasobu IPN)

* * *

Po upadku powstania miejscem wydawania pisma był Kraków. Niestety ukazało się zaledwie sześć numerów. Redaktorem naczelnym został Kazimierz Feliks Kumaniecki „Kozakiewicz”. W 317. numerze opublikowany został rozkaz gen. Leopolda Okulickiego „Niedźwiadka” dotyczący rozwiązania Armii Krajowej.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ